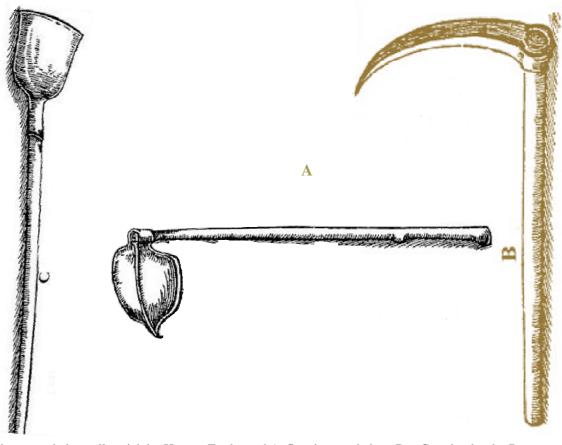
Malen und Lernen / Kreslení a učení

Abbau im festen Gestein / Těžba v pevném podloží

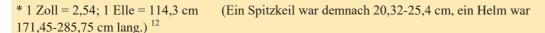

Die Gewinnungsarbeiten teilen sich in: Häuer-, Förder und Aufbereitungsarbeiten. Das Gestein, das der Bergmann abbauen wollte, war nicht überall von gleicher Beschaffenheit. Deshalb wendet er verschiedene Methoden an. Rolliges Gestein räumte er mit Hilfe einer Schaufel (A) weg. Ist das lockere Gestein zum Beispiel durch Erde zusammengebacken, setzt der Arbeiter eine Kratze ein, welche man auf der Abb. B sehen kann. Weiche Erzgänge konnten die Häuer mit der Keilhaue (Spitz-hacke) oder mit Schlägel (Hammer) abbauen. Eine Keilhaue (C) ist aus Eisen gefertigt. Deren Spitzkeil war zwischen 8-10 Zoll, der sogenannte Helm 1,5 bis 2,5 Ellen lang*. Das Verfahren bei dieser Arbeit war einfach: Der Bergmann haute mit der stählernen Spitze der Keilhaue, die "Örtchen" genannt wurde, in die Gesteinswand hinein und versuchte, dadurch ein Stück herauszubrechen.

Práce v dole se dělily na těžební (rubání, lámání, ražení, hloubení), pře-pravní (přenášení a převážení) a úpra-várenské (přebírání, drcení, mletí, třídění, praní, pražení). Těžená žilovina však neměla vždy stejné vlastnosti a kvalitu. Havíři proto používali různé metody: Drolivou a sypkou horninu nabírali lopatou (obr. A). Byl-li volný nerost třeba spečený s hlínou, používali hřeblo (kterému se říkalo i gracka či škrabka) (obr. B)

Měkké rudonosné žíly šly dobývat kopáčem (špičákem) nebo želízkem a mlátkem (čili šlíglemi). Hornický kopáč byl vyroben ze železa. Jeho špičaté čtyřhranné tělo s tulejí bylo dlouhé mezi 8-10 palci *, dřevěná násada měla délku asi 1,5-2,5 loktů *. Práce s ním byla jednoduchá: Havíř kopal špičkou kopáče do stěny, tvrdou skálu tak rozštěpoval a uvolněné kusy horniny vylamoval.

^{* 1} palec = 2,54 cm; 1 loket = 114,3 cm (Těleso špičáku tak mělo délku 20,32-25,4 cm a násada 171,45-285,75 cm.)

